

УДК 334.722:332.122:330.837

ЕКОНОМЕТРИЧНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ АКТИВНІСТЬ В РЕГІОНАХ

Антонюк Дмитро Анатолійович, доц. каф. менеджменту організацій і логістики, к.т.н., доцент, Запорізький національний університет.

Antoniuk Dmitry., Associate professor of management organizations and logistics department, Ph.D. Associate Professor, Zaporizhya National University

Antoniuk D. Econometric assessment of business infrastructure impact on business activity in regions.

The work developed and applied the theoretical and methodological basis for a quantitative econometric assessment of the infrastructure business components in regions of Ukraine. The influence of institutional and organizational changes of business infrastructure components on business activity (number of SMEs, the number of employees in SMEs; sales volume per one company) in the regions was established using regression-correlation method. The positive effect of most indicators of business infrastructure component with the exception of certain components of financial and credit (non-bank financial institutions, funds support entrepreneurship, investment, innovation funds and companies), innovative (parks), expert technical (companies that provide services of engineering, geology and geodesy; technical testing and research, the lease of vehicles and equipment) and components of promotion and transfer of products (fairs) was founded because of their specificity and purpose. Scientific novelty of the work is proposed regression dependences of impact the business infrastructure components development parameters on the entrepreneurial activity in the regions of Ukraine.

Антонюк Д. А. Економетрична оцінка впливу інфраструктури підприємництва на підприємницьку активність в регіонах.

У роботі розроблена і застосована теоретико-методична основа кількісної економетричної компонентної оцінки інфраструктури підприємництва регіонів України. З використанням регресійно-кореляційного методу виявлено ступень впливу інституціональних і організаційних змін компонент інфраструктури підприємництва на підприємницьку активність (кількість МСП; чисельність зайнятих на підприємствах МСП; обсяги реалізованої продукції у розрахунку на одне підприємство) в регіонах. Встановлено позитивний вплив більшості показників розвитку компонент інфраструктури підприємництва регіонів за винятком окремих складових фінансово-кредитної (небанківські фінансово-кредитні установи, фонди підтримки підприємництва, інвестиційні, інноваційні фонди і компанії), інноваційної (технопарки), експертно-технічної (компанії, що надають послуги з інжинірингу, геології та геодезії; з технічних випробувань та досліджень; з оренди автотранспортних засобів та обладнання) і компоненти просування та передачі продукції (ярмаркові заходи) через їх специфіку і цільове призначення. Науковою новизною роботи є запропоновані регресійні рівняння впливу параметрів розвитку окремих компонент інфраструктури підприємництва на показники підприємницької активності в регіонах України.

Антонюк Д. А. Эконометрическая оценка влияния инфраструктуры предпринимательства на предпринимательскую активность в регионах.

В работе разработана и применена теоретико-методическая основа количественной эконометрической компонентной оценки инфраструктуры предпринимательства регионов

України. С використанням регресійно-кореляційного методу виявлена ступінь впливу інституціональних і організаційних змін компонент інфраструктури підприємництва на підприємницьку активність (кількість МСП, чисельність зайнятих на підприємствах МСП; об'єми реалізованої продукції в розрахунок на одне підприємство) в регіонах. Встановлено позитивний вплив більшості показників розвитку компонент інфраструктури підприємництва регіонів за виключенням окремих складових фінансово-кредитної (небанківські фінансово-кредитні установи, фонди підтримки підприємництва, інвестиційні, інноваційні фонди і компанії), інноваційної (технопарки), експертно-технічної (компанії, надають послуги архітектури і будівництва, технічних випробувань і досліджень, оренди автотранспортних засобів і обладнання) і компонентів просування і передачі продукції (ярмарочні заходи) в силу їх специфіки і цільового призначення. Науковою новизною роботи є запропоновані регресійні залежності впливу параметрів розвитку окремих компонент інфраструктури підприємництва на показники підприємницької активності в регіонах України.

Постановка проблеми. Зростання ділової активності суб'єктів підприємницької діяльності, підвищення інвестиційної та інноваційної привабливості, збільшення місткості регіональних ринків можливе, поміж іншого, лише за наявності інфраструктурного забезпечення, сформованого на основі задоволення інтересів підприємництва і сприяння соціально-економічному розвитку регіону. Структурно-інституціональна трансформація економіки України, прискорена підписанням Угоди про асоціацію з ЄС, потребує модернізації інфраструктури підприємництва з урахуванням необхідності і можливості її інтеграції до інфраструктури мегарегіональних і міжнародних утворень.

Аналіз досліджень і публікацій. Різні аспекти функціонування окремих напрямів і компонент інфраструктури підприємництва, їх вплив на розвиток малого та середнього бізнесу в регіонах, формування курсу зовнішньоекономічної діяльності, визначення місця в системі партнерства бізнесу та влади розглядаються багатьма вітчизняними та іноземними науковцями, серед яких Р. Донер, С. Дорошева, П. Друкер, Ю. Єхануров, Н. Захарченко, А. Зудін, Д. Кліланд, Т. Лужанська, Д. Ляпін, О. Лядова, В. Ляшенко, В. Мальцев, Б. Мільнер, М. Олсон, Ю. Серєда, Л. Ситнік, С. Скрипченко, К. Хоменко, Г. Чижиков, Б. Шнайдер та інші [1–5]. Зокрема, досліджуються підходи до розгляду інфраструктури (інституційний, ринковий, маркетинговий, логістичний), окремі її напрями (фінансова, інвестиційна, інноваційна, інформаційна, правова тощо), аналізується вплив державної і недержавної підтримки, бізнес-асоціацій, громадських об'єднань на розвиток бізнес-середовища як у країні, так і в регіонах. Створення ефективної інфраструктури підприємництва розглядається в якості першочергової задачі зі стимулювання бізнесу, зниження витрат та ризиків під час входження на ринок. Практика на регіональному рівні відображає недостатній розвиток і неефективне функціонування, що потребує системного підходу для її дослідження.

Економетрична оцінка компонентів інституціональної інфраструктури підприємництва на основі регресійно-кореляційного аналізу дозволить кількісно та якісно оцінювати вплив інституціональних і організаційних змін на підприємницьку активність, тобто визначити ефективність модернізації інфраструктури підприємництва.

Мета статті – провести економетричну оцінку впливу компонент інфраструктури підприємництва на підприємницьку активність на основі регресійно-кореляційного аналізу.

Результати дослідження. Проведення поелементного економетричного аналізу розвитку інфраструктури підприємництва дозволяє виявити вплив чинників розвитку інфраструктури підприємництва, кількісно та якісно оцінити вплив інституціональних та організаційних заходів модернізації інституціональної інфраструктури підприємництва на ефективність її функціонування.

В основу методології дослідження покладена статистична інформація та такі припущення і висновки, які охоплюють каузальні зв'язки між залежними і незалежними змінними, тобто вплив основних параметрів компонент інфраструктури підприємництва (інформаційно-консультаційної; фінансово-кредитної; інноваційної; представлення та захист інтересів підприємців; експертно-технічної; передачі та просування продукції) на індикатори підприємницької активності суб'єктів МСП. До кількісних показників компонент інфраструктури в регіонах України за 2012 р. у натуральному вимірі віднесено кількість бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів, лізингових компаній, а у вартісному вимірі в розрахунку на одного суб'єкта МСП регіону – обсяг реалізованих послуг з діяльності у сфері інформатизації на одне підприємство; обсяги наданих юридичних послуг, рекламних послуг. Зазначимо істотну обмеженість наявних статистичних даних за всіма компонентами інфраструктури. Показники для дослідження підприємницької активності охоплюють: кількість МСП у регіоні (Z_1 , тис. од.); чисельність зайнятих на підприємствах МСП (Z_2 , тис. осіб); обсяги реалізованої продукції у розрахунку на одне підприємство (Z_3 , тис. грн).

Припустимо, що розвиток ІПП, зокрема не формування нових об'єктів інфраструктури, зумовлене зростанням попиту на послуги, а, навпаки, створення суб'єктів МСП відбувається під впливом розширення мережі і якості послуг інфраструктури. До того ж у відносних показниках обсягів наданих послуг на одне підприємство умовно постійними є значення кількості МСП протягом періоду аналізу, змінюється лише обсяг реалізованих послуг. Відповідно до окреслених теоретико-методологічних засад запропонована структурно-функціональна побудова цілісної сукупності показників для дослідження процесу формування інституціональної інфраструктури підприємництва та обґрунтування передумов модернізації ІПП (рис. 1).

Взаємозв'язок між показниками розвитку інформаційно-консультаційної компоненти інфраструктури підприємництва з використанням виявлених за допомогою регресійного аналізу взаємозалежностей між факторами та кількісними результатними параметрами розвитку підприємництва регіону (кількість МСП (Z_1 , тис. од.); чисельність зайнятих (Z_2 , тис. осіб); обсяги реалізованої продукції у розрахунку на одне МСП (Z_3 , тис. грн)) відображається системою рівнянь ($x_1 - x_4$ – див. рис. 1):

$$Z_1 = 5,553 + 0,009x_1 + 0,963x_2 + 0,887x_3 + 0,242x_4; R^2 = 0,886; \quad (1)$$

$$Z_2 = 94,152 + 0,149x_1 + 14,402x_2 + 5,880x_3 + 3,192x_4; R^2 = 0,847; \quad (2)$$

$$Z_3 = 4,174 + 0,004x_1 + 0,339x_2 + 0,012x_3 - 0,024x_4; R^2 = 0,720. \quad (3)$$

Виявлені взаємозв'язки показують, що збільшення кількості інформаційно-консультаційних підприємств у регіоні протягом року на 1 одиницю зумовлює підвищення показника Z_1 на 0,009, тобто, можна припустити, що одна інформаційно-консультаційна установа на достатньому рівні забезпечує своїми послугами 9 підприємств малого та середнього бізнесу. Збільшення на 1 тис. грн показника наданих послуг з досліджень кон'юнктури ринку та виявлення суспільної думки на одне МСП призводить до зростання кількості підприємств на 963 одиниці, показника обсягу наданих послуг у сфері консультування з питань комерційної діяльності та управління на одне підприємство – на 887 одиниць, обсягу наданих послуг інформатизації – на 242 одиниці. Послуги з інформатизації користуються найбільшим попитом (коефіцієнт 0,242), хоча важливість у загальній множині показників інформаційно-консультаційної компоненти інфраструктури максимальна з коефіцієнтом регресійного рівняння 0,963 для досліджень кон'юнктури ринку та виявлення суспільної думки. Розуміючи загальні тенденції розвитку інформаційно-консультаційної компоненти, зазначимо, що для формування більш обґрунтованих висновків необхідно провести якісні дослідження, а саме щодо абсолютних показників кількості підприємств, які замовляють ці послуги, якості останніх, а також мотивів і критеріїв їх вибору.

Збільшення кількості інформаційно-консультаційних установ у регіоні на одну одиницю протягом року обумовлює зростання на 149 осіб зайнятих у секторі МСП, що пов'язано з підвищенням підприємницької активності та додатковим залученням персоналу для підприємницької діяльності, а також із зайнятістю персоналу на об'єктах інфраструктури. Цим пояснюється і зростання чисельності зайнятих при збільшенні обсягів наданих послуг з дослідження кон'юнктури ринку та виявлення суспільної думки, консультування з питань комерційної діяльності та управління, інформатизації у розрахунку на одне підприємство. Створення нових інформаційно-консультаційних фірм протягом року у кількісному вимірі істотно не впливає на обсяги реалізованої продукції у розрахунку на одне підприємство (збільшення на одну од. призводить до зростання обсягів на чотири грн), але ефективність діяльності інформаційно-консультаційної компоненти інфраструктури в обсягах наданих послуг з дослідження кон'юнктури ринку та виявлення суспільної думки, консультування з питань комерційної діяльності та управління, інформатизації впливає істотніше.

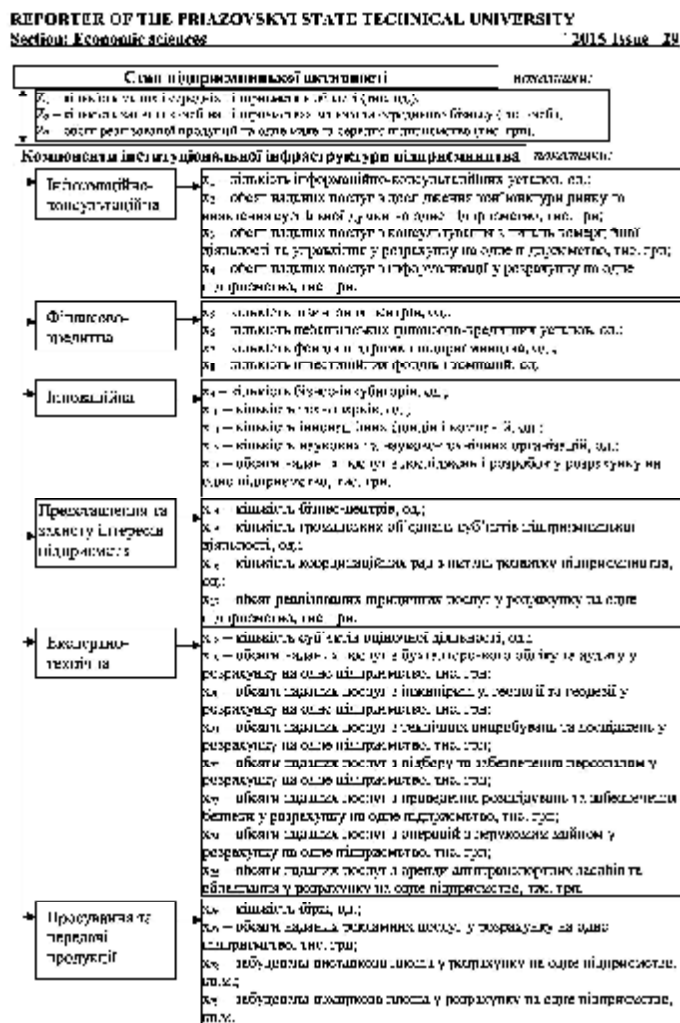

Рис. 1. Структурно-функціональна побудова множини показників для дослідження інфраструктури підприємництва регіонів

Діяльність в перших двох напрямках (дослідження кон'юнктури ринку та виявлення суспільної думки, консультування з питань комерційної діяльності та управління) пов'язана із збільшенням обсягів реалізованої продукції у розрахунку на одне підприємство на 0,339 та 0,012 тис. грн; зростання обсягів наданих послуг з інформатизації на одну тис. грн у

розрахунку на одне підприємство пов'язано з незначним зменшенням обсягів реалізованої продукції на 0,024 тис. грн. Отже, послуги з дослідження ринку, що надаються, істотніше впливають на результати діяльності МСП.

Залежності між показниками діяльності фінансово-кредитної компоненти інфраструктури та кількістю МСП (Z_1 , тис. од.), чисельністю зайнятих (Z_2 , тис. осіб) і обсягами реалізованої продукції одним підприємством (Z_3 , тис. грн) мають вигляд ($x_5 - x_8$ – див. рис. 1):

$$Z_1 = 11,054 + 0,395x_5 - 0,013x_6 - 0,175x_7 - 0,023x_8; \quad R^2 = 0,818; \quad (4)$$

$$Z_2 = 161,628 + 3,560x_5 - 0,076x_6 - 2,248x_7 - 0,104x_8; \quad R^2 = 0,740; \quad (5)$$

$$Z_3 = 4,496 - 0,013x_5 + 0,05x_6 - 0,037x_7 + 0,003x_8; \quad R^2 = 0,700. \quad (6)$$

Збільшення кількості лізингових фірм регіону на одиницю в рік пов'язано із зростанням кількості МСП на 395 одиниць та зайнятості на 3,56 тис. осіб внаслідок можливостей використання основних фондів (приміщень, обладнання), при цьому, цей показник практично не впливає на обсяги реалізованої продукції. Враховуючи значну застарілість обладнання, яке використовується на підприємствах України, вважаємо, що розвиток лізингових послуг є перспективним для підвищення ефективності діяльності МСП.

Зростання кількості небанківських фінансово-кредитних установ, фондів підтримки підприємництва, інвестиційних, інноваційних фондів і компаній на одиницю обумовлює зменшення кількості МСП (на 0,013, 0,175, 0,023 тис. од. відповідно), чисельності зайнятих (на 0,076, 2,248, 0,104 тис. осіб), що пояснюється ретельною підготовкою і національним відбором інвестиційно-інноваційних проектів та бізнес-пропозицій, а також тим, що інвестування в неефективні підприємства призводить до їх ліквідації та скорочення зайнятих. Втім, потрібно враховувати, що кількісне зростання об'єктів фінансово-кредитної компоненти інфраструктури підприємництва регіону позитивно впливає на обсяги реалізованої продукції у розрахунку на одне підприємство. Так, збільшення кількості небанківських фінансово-кредитних установ та інвестиційних фондів має незначний позитивний вплив на обсяги реалізованої продукції сектора МСП (на 0,05 та 0,003 тис. грн відповідно), що може бути пояснене браком ресурсів (вистачає лише на забезпечення операційної діяльності) розглянутих елементів фінансово-кредитної компоненти.

Розвиток інноваційної компоненти інфраструктури підприємництва регіонів істотно впливає на підприємницьку активність (кількість МСП (Z_1), чисельність зайнятих осіб (Z_2), обсяг реалізованої продукції у розрахунку на одне МСП (Z_3)), ($x_9 - x_{13}$ – див. рис. 1):

$$Z_1 = 1,181 + 1,682x_9 - 1,564x_{10} + 0,088x_{11} + 0,154x_{12} + 0,093x_{13}; \quad R^2 = 0,919; \quad (7)$$

$$Z_2 = 54,845 + 15,742x_9 - 31,193x_{10} + 1,713x_{11} + 1,878x_{12} + 1,557x_{13}; \quad R^2 = 0,897; \quad (8)$$

$$Z_3 = 4,268 + 0,414x_9 - 0,747x_{10} + 0,054x_{11} + 0,001x_{12} + 0,002x_{13}; \quad R^2 = 0,734. \quad (9)$$

Зростання кількості бізнес-інкубаторів у регіоні на одиницю викликає збільшення кількості суб'єктів МСП на рік на 1,682 тис. од., зайнятості населення – на 15,742 тис. осіб та обсягів реалізованої продукції підприємством – на 0,414 тис. грн. Це є об'єктивно обумовленим процесом, оскільки основним завданням цієї компоненти інфраструктури є підтримка ризикового етапу від бізнес-ідеї до отримання правового статусу і комерціалізації, який априорі не може бути надприбутковим.

Збільшення кількості технопарків та інноваційних структур інших типів на одиницю на рік призводить до зменшення кількості суб'єктів МСП у регіоні на 1,564 тис. од., зменшення зайнятості на 31,193 тис. осіб і обсягу реалізованої продукції у розрахунку на одне МСП на 0,747 тис. грн. З нашого погляду, така залежність може бути пов'язана з цільовою функцією діяльності технопарків, які об'єднують організації, фірми, фінансові установи, навчальні заклади, консультаційні фірми та виставкові комплекси, внаслідок чого загальна кількість суб'єктів підприємництва зменшується.

Розширення мережі і збільшення кількості інноваційних фондів і компаній у розрахунку на одне підприємство призводить до збільшення числа МСП на 88 од. на рік,

зайнятості (на 1,713 тис. осіб) та обсягу реалізованої продукції на 54 грн у розрахунку на одне підприємство. Подібне можна припустити і щодо організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи (на 154 одиниці; 1,878 тис. осіб та 1 грн відповідно). Збільшення на одну тис. грн обсягів послуг з досліджень і розробок на одне підприємство забезпечує зростання кількості підприємств на 93 од., зайнятості населення – на 1,557 тис. осіб та обсягів реалізованої продукції – на 2 грн, що обумовлено цільовою функцією цих об'єктів інноваційної компоненти інфраструктури підприємництва – створення інноваційних підприємств для випуску інноваційної продукції чи удосконалення технологічного процесу.

Розвиток інфраструктурної компоненти з представлення та захисту інтересів підприємств впливає на кількість МСП (Z_1), чисельність зайнятих (Z_2) та обсяги реалізованої продукції у розрахунку на одне МСП (Z_3) відповідно до визначених регресійних залежностей ($x_{14} - x_{17}$ – див. рис. 1):

$$Z_1 = -0,432 + 0,065x_{14} + 0,049x_{15} + 0,129x_{16} + 3,224x_{17}; R^2 = 0,916; \quad (10)$$

$$Z_2 = -20,747 + 0,345x_{14} + 0,606x_{15} + 3,349x_{16} + 42,221x_{17}; R^2 = 0,908; \quad (11)$$

$$Z_3 = 2,325 - 0,015x_{14} + 0,006x_{15} + 0,060x_{16} + 0,533x_{17}; R^2 = 0,739. \quad (12)$$

Зростання цієї компоненти інфраструктури підприємництва істотно пов'язане з параметрами оптимізації. Так, збільшення в регіоні кількості бізнес-центрів на одиницю в рік сприяє збільшенню кількості МСП на 0,065 тис. од. та зайнятості населення на 0,345 тис. осіб, розширюючи середовище підприємництва (офісні та торговельні площі, бізнес-площадки для спілкування, проведення виставок і презентацій). Хоча оцінка існування залежності є дещо суб'єктивною, адже поява нових бізнес-центрів можлива лише за наявності відповідного попиту на офісні та торговельні площі.

Збільшення кількості асоційованих об'єднань на одиницю в рік забезпечує зростання кількості МСП на 0,049 тис. од., чисельності зайнятих осіб – на 0,606 тис. осіб та обсягів реалізованої продукції – на 6 грн у розрахунку на одне підприємство, тому що діяльність галузевих спілок, асоціацій, об'єднань торгово-промислових палат пов'язана із захистом, підтримкою, лобюванням інтересів бізнесу, наданням послуг, створює реальні передумови ділової активності.

Створення координаційно-дорадчих органів у районах і містах регіону, діяльність яких спрямована на вирішення актуальних завдань розвитку підприємництва, позитивно відображається на підприємницькій активності. Із створенням одного такого органу пов'язане заснування 0,129 тис. малих і середніх підприємств, збільшення чисельності зайнятих на 3,349 тис. осіб та обсягів реалізованої продукції у розрахунку на одне підприємство на 0,060 тис. грн. Важливо врахувати, що розвиток координаційно-дорадчих органів потребує не лише кількісного зростання, але й якісного – підвищення активності діяльності з розв'язання нагальних проблем підприємництва, створення нових МСП та зміцнення стабільності функціонування діючих суб'єктів.

Правовий захист підприємництва в регресійних рівняннях достатньо щільно пов'язаний з підприємницькою активністю. Збільшення обсягу юридичних послуг у розрахунку на одне підприємство на 1,0 тис. грн в рік обумовлює зростання кількості МСП на 3,224 тис. од., чисельності зайнятих – на 42,221 тис. осіб, обсягу реалізованої продукції – на 0,533 тис. грн. Таким чином, всі елементи компоненти з представлення та захисту інтересів підприємств позитивно впливають на параметри цільової функції, за винятком бізнес-центрів.

Вплив показників експертно-технічної компоненти інфраструктури підприємництва на кількість малих і середніх підприємств (Z_1), зайнятості (Z_2) та обсяги реалізованої продукції у розрахунку на одне підприємство (Z_3) має вигляд ($x_{18} - x_{25}$ – див. рис. 1):

$$Z_1 = -2,339 + 0,095x_{18} + 0,972x_{19} - 0,086x_{20} - 0,132x_{21} + 0,055x_{22} + 0,187x_{23} + 0,106x_{24} - 0,081x_{25}; R^2 = 0,954; \quad (13)$$

$$Z_2 = -26,608 + 1,353x_{18} + 1,081x_{19} + 0,005x_{20} - 9,837x_{21} - 2,935x_{22} + ; R^2 = 0,964 ; \quad (14)$$

$$+ 5,022x_{23} + 1,561x_{24} - 1,186x_{25}$$

$$Z_3 = 2,659 - 0,057x_{19} - 0,004x_{20} - 0,238x_{21} + 0,266x_{22} + ; R^2 = 0,930 . \quad (15)$$

$$+ 0,172x_{23} + 0,023x_{24} - 0,011x_{25}$$

Збільшення кількості суб'єктів оціночної діяльності на одиницю в рік призводить до зростання кількості МСП на 0,095 тис. од., зайнятості – на 1,353 тис. осіб, але не впливає на обсяги реалізованої продукції одним підприємством внаслідок широкого використання цього виду послуг підприємцями. Підвищення активності консалтингових компаній з бухгалтерського обліку та аудиту, виражене через зростання на одну тис. грн послуг у розрахунку на одне підприємство, призводить до зростання кількості МСП (на 0,972 тис. од.) та чисельності зайнятих (на 1,081 тис. осіб), при цьому обсяги реалізованої продукції у розрахунку на одне підприємство зменшуються на 0,057 тис. грн. Збільшення обсягів наданих послуг з інжинірингу, геології та геодезії, а також технічних випробувань та досліджень на 1,0 тис. грн пов'язано зі зменшенням кількості МСП – на 0,086 тис. од., 0,132 тис. грн відповідно; чисельності зайнятих – на 9,837 тис. осіб; обсягів реалізованої продукції у розрахунку на одне підприємство – на 0,004 та 0,238 тис. грн, відповідно. Вірогідно, що відсутність у підприємств експертно-технічних висновків, збільшення переліку дозвільних документів або невідповідність продукції стандартам після проведених технічних випробувань і досліджень призводить до обмежень можливостей господарської діяльності.

Інші показники експертно-технічної компоненти інфраструктури підприємництва (підбору та забезпечення персоналом, проведення розслідувань та забезпечення безпеки, проведення операцій з нерухомим майном, а саме зростання їх кількості) також призводять до підвищення підприємницької активності, за винятком об'єктів інфраструктури з оренди машин та устаткування, для яких збільшення обсягів наданих послуг на 1,0 тис. грн на рік призводить до зменшення кількості МСП на 81 од., зайнятості – на 1,186 тис. осіб та обсягів реалізованої продукції – на 11 грн (наведені показники у розрахунку на одного суб'єкта МСП), що пов'язано із застарілістю обладнання та неефективністю витрат на оренду майна і устаткування.

Регресійні залежності впливу показників діяльності інфраструктурної компоненти просування та передачі продукції на кількість МСП (Z_1 , тис. од.), зайнятість (Z_2 , тис. осіб) та обсяги реалізованої продукції у розрахунку на одне підприємство (Z_3 , тис. грн) мають вигляд ($x_{26} - x_{29}$ – див. рис. 1):

$$Z_1 = 3,745 + 0,445x_{26} + 0,329x_{27} + 1,391x_{28} - 0,020x_{29} ; R^2 = 0,864 ; \quad (16)$$

$$Z_2 = 62,017 + 6,720x_{26} + 3,729x_{27} + 17,955x_{28} - 0,575x_{29} ; R^2 = 0,823 ; \quad (17)$$

$$Z_3 = 4,247 + 0,022x_{26} + 0,002x_{27} + 0,898x_{28} - 0,496x_{29} ; R^2 = 0,537 . \quad (18)$$

Збільшення кількості бірж на одиницю в регіоні на рік обумовлює зростання кількості МСП на 0,445 тис. од., зайнятості населення – на 6,720 осіб та обсягів реалізованої продукції – на 22 грн (наведені показники у розрахунку на одне підприємство). Аналогічний зв'язок спостерігається і для збільшення обсягів рекламних послуг у розрахунку на одне підприємство на 1 тис. грн (0,329 тис. од., 3,729 тис. осіб, 0,002 тис. грн). Неоднозначно впливає розвиток виставково-ярмаркової діяльності: збільшення середньої забудованої виставкової площі на одне підприємство на 1 кв. м на рік пов'язане із зростанням параметрів підприємницької активності (1,391 тис. од.; 17,955 тис. осіб; 0,898 тис. грн відповідно), і, навпаки, збільшення середньої забудованої ярмаркової площі призводить до зменшення цих параметрів внаслідок того, що виставкові заходи більше зорієнтовані на підприємницький сектор, а ярмаркові – на фізичних осіб – підприємців і приватних осіб.

Висновки. Розроблена і застосована теоретико-методична основа кількісної економетричної компонентної оцінки з використанням регресійно-кореляційного методу, виявлення ступеня впливу інституціональних і організаційних змін на підприємницьку активність, зокрема на ефективність функціонування інституціональної інфраструктури. Загалом слід відзначити позитивний вплив більшості показників розвитку компонент

інфраструктури підприємництва регіонів за винятком окремих складових фінансово-кредитної (небанківські фінансово-кредитні установи, фонди підтримки підприємництва, інвестиційні, інноваційні фонди і компанії), інноваційної (технопарки), експертно-технічної (компанії, що надають послуги з інжинірингу, геології та геодезії; з технічних випробувань та досліджень; з оренди автотранспортних засобів та обладнання) і компоненти просування та передачі продукції (ярмаркові заходи) через їх специфіку і цільове призначення.

Виходячи з проведеного аналізу компонент інфраструктури підприємництва, слід зазначити, що обґрунтування впливу відносних показників, а саме обсягів реалізованої продукції за певними видами послуг, для більшості з них є ускладненим, що може бути пояснено неефективністю їх функціонування. Отже, існує об'єктивна необхідність формування комплексу заходів з підвищення якості надаваних послуг, що, зокрема, може бути реалізовано шляхом зниження трансакційних витрат.

Список використаних джерел.

1. Хоменко Е.Б. Управление развитием инфраструктуры предпринимательства в условиях перехода к информационной экономике : дис. ... докт. экон. наук : 08.00.05 / Е. Б. Хоменко. – СПб., 2014. – 421 с.
2. Ляпін Д. Бізнес-асоціації України і СОТ / У зб. праць Членство України у СОТ: нові можливості та виклики для бізнес-асоціацій / Ляпін Д. // Серія «Школа професійної освіти для бізнес-асоціацій. Модуль G: бізнес-асоціації та СОТ». За заг. ред. Д. В.Ляпіна. – К.: Ін-т власності і свободи; LAT&K, 2010. – С.7–15.
3. Чижиков Г.Д. Бізнес-асоціації в умовах інтеграції України в світове господарство : автореф. дис. ... докт. экон. наук : спец. 08.05.01 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / Г. Д. Чижиков. – Донецьк, 2006. – 40 с.
4. Лядова Е.В. Развитие инфраструктуры малого и среднего предпринимательства в условиях становления инновационной экономики: автореф. дис. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.01 «Экономическая теория» / Е. В. Лядова. – Нижний Новгород, 2012. – 26 с.
5. Антонюк Д.А. Концептуальні аспекти інституціональної інфраструктури підприємництва / Д. А. Антонюк // Сталий розвиток економіки. – 2014. – №2. – С.177–182.

References

1. Khomenko E. (2014), *Managing the development of business infrastructure in the transition to an information economy: dissertation* 08.00.05, Diss. doct. econ. science, 421 p.
2. Lyapin D. (2010), *Business Association of Ukraine and WTO, Ukraine's membership in the WTO: opportunities and challenges for business associations*, pp. 7-15.
3. Chyzhykov H. (2006), *Business associations in the integration of Ukraine into the world economy: Author's thesis* 08.05.01, synopsis of dss. doct. econ. science, 40 p.
4. Lyadova E. (2012), *Infrastructure development of small and medium enterprises in the conditions of formation of an innovative economy : Author's thesis* 08.00.01, synopsis of diss. Ph. d. in econ. science, 26 p.
5. Antonyuk D. (2014), "Conceptual aspects of institutional business infrastructure", *Sustainable economic development*, No. 2, pp. 177-182.

Ключові слова: інфраструктура підприємництва, регіони України, компоненти інфраструктури, економетрична оцінка.

Ключевые слова: инфраструктура предпринимательства, регионы Украины, компоненты инфраструктуры, эконометрическая оценка.

Keywords: business infrastructure, regions of Ukraine, infrastructure components, econometric estimation.